

Història c

Em dic Jesús Soba Carrion i vaig néixer al carrer de Sant Ramon el 19 de setembre de 1919. Érem cinc germans, tres noies i dos nois. Tots vivíem en la més estricta pobresa. L'àvia anava a captar i ho feia a llocs com el carrer de Pelai, el carrer de Còrsega o la plaça de Catalunya. Llocs per l'estil. A vegades m'hi duia a mi perquè el més petit inspirés compassió als passavolants. La mare ens havia abandonat. Era artista de *varietés*. Només teníem l'àvia. Fèiem una vida miserable on l'entreuix del dolor, el sexe, la impudícia, les escombraries i la manca d'higiene era constant habitual. La prostitució anava obrint-se camí, tot i que encara era mal vista en aquella part, i no al carrer de Robadors o al carrer de la Cadena. Al carrer de Sant Ramon els veïns mantenien aquella cosa del Raval, el Raval de la Monyas, el barri on havia nascut Salvador Seguí. Als cinquanta-un any, quan vaig sortir de la presó, vaig tornar al Raval i vaig buscar pels carrerons el nen que jo mai no havia estat. No he jugat mai a jocs de nens. No he tingut mai les fantasies dels nens. I sé que em moriré sense trobar aquell nen que no va poder ser.

El joc de l'estraperlista. 1940-1947.

Aleshores hi havia la Fiscalia de Tasas que es dedicava a perseguir l'estraperlo, és a dir l'abús en la venda de productes no enregistrats legalment als ministeris d'Agricultura o d'Indústria, com ara oli, sabó o articles de primera necessitat que entraven dins el subministrament de cartilla. Molts empresaris venien de sotamà a preus abusius, i jo sentia un desig d'atracar-los perquè en certa manera em quedava aquella cosa de republicà, l'idealisme dels qui havíem perdut la guerra. Així que nosaltres ens assabentàvem bé d'aquell o d'aquell altre, en zones com Jaén, per exemple, i hi anàvem amb els documents de la fiscalia, convenientment falsificats, amb permís d'actuar, investigar i compulsar. I, pum!, tot sortia. Llavors jo deia a l'Enric, o ell a mi segons com ens repartís-sim els papers, "*vaya tomando nota*". Esteníem el document i anava escrivint: "*se estiman com datos de grave delito los siguientes*". I els anunciàvem per escrit. "*Habida cuenta que siete remesas equivalentes a tanto fueron vendidas al precio de cuanto...*". L'home

arta de l'últim Quixot

anava dient "por favor, por favor", i arribava un moment que el paio anava tan cagat que intentava de subornar-nos. Jo ho sabia i feia veure que m'indignava encara més. "Tome nota, tome nota de que me ha intentado sobornar". I m'exclamava: "Usted se va a ir directamente de cabeza, eh!". Llavors jo feia que me n'anava perquè no aguantava més, "no tardaré mucho". L'empresari intentava de convèncer l'altre, l'inspector tranquil, que feia el desentès "Mire, yo no quiero enmerdarme mucho, Y luego que? ¿que usted vaya diciendo yo ya he pagado?" L'home deia "no!, no!". És quan jo tornava a entrar, el col·lega em feia un gest amb els ulls com dient "ja és al sac!" I com a bon inspector feia la súplica:

—Considerándolo bien, me parece que de todas maneras podemos hacer otro servicio que tenemos pendiente. Como es poquito, por esta vez podríamos dejarlo pasar. Que le parece a usted?

—No quiero saber nada, pero tampoco voy a decir nada. Usted lo que haga está bien hecho.

—Pues no tenemos nada más que hablar.

Ja tenia els diners. Jo ho sabia. Quan arribava l'hora que no havíem de parlar de res més és que teníem els diners o el talonari. Érem la Fiscalía Superior de Tasas i tot ho fèiem legalment. No hi havia ningú que no suqués en tot allò de l'estraperlo. Consciència de ser delinqüent? A qui arrencava vuit milions o vuit-centes mil pessetes? A un pobre que no tenia un rosegó per a menjar? Ni de lluny. A un cabró que ho tenia tot acaparat apujant-ho de preu mentre la gent es moria de gana i s'intoxicava amb oli de soja i mantega podrida. Tranquil·la consciència, no et preocupis, endavant!

Fuita elegant. Fugir, ho fa un animal, un ratolí o una cabra, que busca un lloc per on escapar-se grim pant per una paret o fent un *butrón*. Una altra cosa, molt diferent, és sortir com un senyor per la mateixa porta que et va veure entrar gràcies a una ordre del jutjat inventada per un servidor. Encara me'n recordo perfectament. Sobre de color de cafè amb llet. A màquina. Sr. Director de la Prisión Celular de Barcelona. Dins, la capçalera: Cuarta Región Militar. Parque y Talleres de Automovilismo. Juzgado. I el text:

"Ruego a usted tenga a bien disponer lo necesario para que el detenido en el establecimiento penal de su digno mando, Jesús Soba Carrión, sea puesto en libertad por haber sido aprobado el sobreseimiento provisional del procedimiento número 11.217 instruido contra

Falsificador i fuitista. Voluntari republicà i captaire precoç. Escriptor autodidacte i pintor afecionat. Ningú que pervisquí en les enciclopèdies. Jesús Soba Carrion nasqué en la indigència i morirà en la pobresa. Deu anys d'orfenat i trenta de presó. Aquest fill del Raval de Barcelona ha fet de la vida literatura. Amarga i vital. Així la conta.

el citado individuo y advirtiéndole, al propio tiempo, la obligación que tiene de personarse en este juzgado los días quince y treinta de cada mes.

Dios guarde a usted muchos años.

Barcelona, 27 de marzo del año 1943".

Signat pel Teniente Coronel Pedro Escalera Azperúa. Una signatura il·legible, i llestos. Com vam fer tot això? A la presó teníem un número per a rebre i fer sortir paquets. I aquest paquet, fos una bossa o una cistella, tenia sempre una etiqueta gruixuda i grossa perquè es pogués llegir el número de cada intern. La família retirava aquella bossa segons que anaven cantant el nom o el número de cada intern. Doncs bé, jo, de primer, vaig falsificar l'ordre de llibertat. De quina manera? Jo estava en una cel·la on érem cinc. No teníem llits. Dormíem en matalassos, embolicats amb mantes. Jo em passava el dia fent instàncies per als altres presos, tenia una taula per a mi i em dedicava a aquesta feina mentre la resta eren al pati. Tenia un quadern de folis que havia retallat i que feia com una finestra. Al costat tenia una instància a mig fer per, si entrava algú, posar-la damunt el foli. Tothom m'elogiava la bona lletra de la instància que veien damunt però, a sota, hi anava dibuixant l'ordre. Així vaig dibuixar tota la capçalera, l'àliga, el *yugo y las flechas, una grande libre*, copiat dels duplicats de les meves pròpies declaracions al jutjat, amb la signatura inclosa del coronel. Què més vols? Per fer el sobre em van haver d'introduir un paper exactament idèntic al de cafè amb llet. Així, dia rere dia, amb un pinzellet.

Quan ho vaig tenir tot enllestit, faltava picar l'ordre a màquina. Vaig deixar-hi suficient espai en blanc per col·locar-hi el text. Ja està. Ja tinc la meua llibertat feta. Ara només haig d'escriure el text de l'ordre en un paper i fer que me'l piquin a fora. Ben exactament i sense cap error. Llavors vaig desfer amb molta cura una d'aquelles etiquetes amb el número, que hi havia a les bosses de treure la roba bruta, unes etiquetes fetes amb sis capes de cartró. En vaig treure dues i en l'espai exacte, però que no fes bufada, vaig posar-hi el sobre i vaig acabar d'enganxar les vores del cartró. El cosí-germà d'un company, que ja estava informat, va venir a recollir la bossa. No havia de fer res més. Anar a casa seva, treure l'etiqueta, agafar el paper amb molt de compte, centrar els espais i picar-ho a màquina. Quan l'ordre arriba a la presó, entra de la següent manera. Aquest noi tenia dos cosins que feien el servei militar, l'un a artilleria i l'altre a infanteria, només calia

treure la insígnia d'artilleria i posar-hi el de "Parque y Talleres de Automovilismo", que era un cotxe. Ja tens el paio amb l'uniforme, ben planxat, cap a la Model. Entra per la porta, arriba a la primera cancel·la, deixa el sobre a l'oficina del senyor director i el secretari li signa el comprovant "para cumplimiento lo más inmediato posible". La mateixa tarda, el pare de l'Enric Pasqual Boluda es va comunicar amb el seu fill, el meu company de negocis, i va dir-li que tot havia anat bé. Jo vaig prometre a l'Enric i al Ramon Saladrich, un noi de la colla, que els trauria en tres dies, i vam esperar que notifiquessin la meua llibertat. A les nou del vespre la megafonia va començar a bramar les llibertats d'aquell dia. Anaven dient noms i el meu no sortia. "Atención, continuamos: Jesús Soba Carrión". Al final! Em van fer anar al centre, que comunicava amb totes les galeries, i on hi havia una glorieta. El cap de serveis, el Castro, un gallec panxacontent, em va fer les preguntes de rigor, "ya lo tiene todo?", i jo vaig dir-li que no em trobava gaire bé, que si podia passar la nit a la Model i sortir l'endemà. Es va trasbalsar, "lo siento, lo siento pero no puede ser", i jo vinga riure per dintre. Passem les cancel·les, fan les comprovacions cada cop més ràpid, fins que vaig ser fora. Ara només faltava treure els altres companys. L'Enric i el Ramon.

Fuita policíaca. Quedaven dos companys i els havíem promès que els trauríem i per fer-ho ens vam inventar una fórmula perfectament legal: "excarcelación para diligencias". Però vam tenir una pega: ells dos no pertanyien al mateix jutjat i necessitàvem el permís del jutjat número quatre. Ràpidament vaig fer-me passar per llogater d'en Ramon Saladrich, vaig anar a buscar un certificat conforme no pagava el lloguer amb la cristiana intenció d'evitar-li un embargament. D'aquesta manera vaig tenir el que volia: el tipus de màquina d'escriure i de paper oficial d'aquell jutjat. Em vaig passar tota una nit a la impremta, vinga cafès amunt i avall, i quan vaig tenir llesta la paperassa, vam afegir-hi la resta. Teníem carnets de policia, xapes, que llavors ja començava a haver-n'hi, i manilles. Érem dos i portàvem les pipes ben a la vista. Jo, així, sota l'aixella, i l'altre a una pistolera lligada al cinturó. Dues Astra. I vam anar cap a la Model.

Passem la primera cancel·la, anem cap a la segona, i el que venia amb mi, l'inspector, feia

una cara d'espant! Era de pel·lícula. Jo li injectava ànim: "La cara d'inspector que fas, Jaume! I quin castellà més ben parlat!". Per l'altra banda veïem els funcionaris que ens portaven els dos presos que havíem reclamat. Ens els donen i començo a increpar-los: "Tu tienes cara de santurrón" que és el mateix que deia al Saladrich quan érem a dintre, que era un llepaculs de capellans, "pero tú -vaig dir a l'Enric- vete al tanto, menudo sinvergüenza!" Llavors li vaig posar una manilla a la mà dreta i una manilla a la meua mà esquerra. De cop, el Jaume es va animar i va fer la millor frase del dia: "Has oído, ¿no?, lo que te ha dicho mi compañero. Cuidado, eh, cuidado! Porque me han dicho que tienes unos arranques y unos juegos de magia... Pues mira que corre mas una bala que los pies más ligeros". Quina mala sang, tu! Al final, escortats i amenaçats ens els vam endur cap a un cotxe que ens esperava fora i en lloc d'anar a Jefatura ens els vam endur a Miramar, i ho vam celebrar en aquell restaurant de Montjuïc, inspectors i detinguts, tots amics, amb aquell solet i aquelles onades, obrint una ampolla de vi...

ARXIU

"Al carrer de Sant Ramon els veïns mantenien aquella cosa del Raval, el Raval de la Monyo, el barri on havia nascut Salvador Seguí. Als cinquanta-un any, quan vaig sortir de la presó, vaig tornar al Raval i vaig buscar pels carrerons el nen que jo mai no havia estat. No he jugat mai a jocs de nens. No he tingut mai les fantasies dels nens. I sé que em moriré sense trobar aquell nen que no va poder ser."

l'autorització de l'estat per inspeccionar els empresaris. L'Enric tenia fins i tot una certificació de bisbe. Era una mica més alt i ja tenia vint-i-set anys. Jo en tenia vint-i-tres, però amb la calba incipient també passava per capellà. Així vam anar fent durant mesos. Una vegada vam decidir que podíem fer una petita estafa. Aleshores ell es va estatjar a l'Hotel Palace. Al cap de dos dies era Sant Antoni. La cosa consistia a pessigar unes peces d'una joieria de Madrid sense embrutar-nos les mans. Amb una simple carta. Un noi del ministeri que es va afegir a la colla, molt elegant, una persona de secretaria, va portar a Casa Giroto un sobre del ministre de Treball. La carta era particular. Nosaltres ja sabíem que José Antonio Girón de Velasco, el ministre, era client d'aquella joieria. Teníem noció que la dona de Girón era molt amant dels collars, com la Carmen Polo, que li deien la *Collares*, però que havia agafat la mania precisament de la dona del ministre de Treball. En la carta Girón els

demanava un collar, un rellotge d'or, un anell incrustat de robí i diamants i alguna peça menys important que havíem vist a l'aparador de la joieria. I tot això, deia el ministre, que en passessin la factura i que ho enviessin al senyor Antón Suárez a l'Hotel Palace com a regal del seu sant. Total, a quarts de dues d'aquell dia de Sant Antoni vaig trucar a la porta de l'Enric, àlies Antón Suárez, i ell em va dir que ja les hi havien portades. "Doncs baixes a recepció, pagues i ja està". Així ho va fer, l'endemà ens vam reunir i al cap de pocs dies vam anar a vendre-les. El valor d'aquelles joies devia ser d'unes 180.000 pessetes, molts diners avui dia. Vam anar a casa d'un joier de compra-venda, d'aquests que no fan gaires preguntes. Ho vam deixar per 80.000 pessetes, l'Enric va demanar-ne molt poc. Al final, aquell joier va cantar, però, tot i que ens van enxampar, no va passar res. Quan ens van passar al jutjat, sortint de Jefatura, el ministre mateix ens va voler conèixer. Amb el jutge davant. Només faltava que em donés la mà. I aleshores el jutge, com tots ells, que eren veritables llepaculs del govern, va sobreseure el cas. Si no hi ha denúncia, no hi ha res. I el ministre preferia tapar-ho. No convenia que se sabés que un ministre enviava un empleat de la secretaria a saquejar una joieria amb diners públics. Era in-

"Si compto el total de la meua vida de pres, m'hi veig dels tres als dotze anys, en aquell orfenat de Wad-Ras; durant la guerra també, perquè un voluntari és sempre un presoner d'ell mateix."

concebible. L'únic que va rebre va ser aquell pobre pencaire del ministeri. Girón no li va perdonar la deslleialtat...

Final d'escapada. De tornada a Barcelona, em vaig guanyar la vida falsificant passaports, cèdules d'identitat (l'antecessor del DNI), fins que em va venir la clatellada. Ja m'havia passat

Cultura Promoció Cultural

C

Març

GringosBanzim-Banzam
Del 2 al 5 de març**Atalanta Fugiens**Reflexions i records
Del 9 al 12 de març**Stupendams**Per nassos!
Del 16 al 19 de març**Marina Rossell & Mayte Martín**Encontre de què
Del 23 al 26 de marçL'Espai de Dansa i Música de la Generalitat de Catalunya
Travessera de Gràcia, 63. 08021 Barcelona. Telèfon d'informació: 414 31 33

Horaris dels espectacles: Dies feiners: 22 h Dies festius: 19 h

Horaris de taquilla: De dijous a dissabte: de 18.30 h a 22.00 h

Diumenge: de 17.00 h a 19.00 h

Amb el patrocini de:

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

BANCO DILBAO VIZCAYA

PASSATGE
REVISTA D'ESTUDIANTS
PER A LA CULTURA
PARTICIPA-HI

LA TROBARAS A:
La Llar del Llibre
Llibreria Laie
Llibreria Ona
Llibreria Paideia (UAB)
Llibreria Proa

ASSOCIACIÓ PASSATGE

ASSOCIACIÓ CULTURAL PASSATGE. FAC. C. C. Politiques i de Sociologia.
Edifici B de l'IBB BELLATERRA. Tel. 567 23 76

PASSATGE

ARXIU

RAFA GIL

un any i mig a la presó una primera vegada, mig any en una segona caiguda i a mitjan 48 va venir la tercera. La definitiva. No vaig sortir més. Si compto el total de la meua vida de pres, m'hi veig dels tres als dotze anys, en aquell orfenat de Wad-Ras; durant la guerra també, perquè un voluntari és sempre un presoner d'ell mateix; presoner al camp de concentració de Xàtiva, i presoner *con sentencia firme* des del 1948. Vint-i-tres anys, sis mesos i un dia. Falsificació, reincidència i el que vulguis. Però la condemna gran me la vaig buscar jo, perquè mai no he suportat, ni suportaré, que abusin d'una persona. El 1967, a Puerto de Santa María, vaig veure com un funcionari fotia una pallissa a un intern. Aleshores jo pesava vuitanta-un quilò; si et fotia un mastegot t'enviava a la lluna, i m'hi vaig posar al mig. Vaig fotre-li la porra i el manso va voler treure la pistola i, patapum!, la pistola a la merda. El vaig immobilitzar a terra i d'una mossegada vaig arrencar-li mitja orella amb aquest dentat

“En fi, em van enxampar, em van portar a la Model i em van posar despullat en una cel·la dels soterranis tota a les fosques. Em van tenir tant de temps allà dins que vaig oblidar quin any érem i en quin temps vivia. No veia absolutament res. No sabia ni quan era de dia ni quan era de nit. Només de tant en tant un cop a la porta, i m'entraven per una escaleta un plat abonyegat, amb arròs i fulles de col. No hi havia comuna, tot el terra mullat de pixum i d'excrements.”

que ara sembla tan ridícul. Si no arriba a ser pel capellà, que va cridar “no más”, l'hauria mort allà mateix. Total, em van cascar amb onze anys més. A mi no em van regalar res, una mica de remissió de pena i poca cosa més; però la presó, me l'he mamada tota jo. Tot sol.

Retorn a la Model. En fi, em van enxampar, em van portar a la Model i em van posar despullat en una cel·la dels soterranis tota a les fosques. Em van tenir tant de temps allà dins que vaig oblidar quin any érem i en quin temps vivia. No veia absolutament res. No sabia ni quan era de dia ni quan era de nit. Només de tant en tant un cop a la porta, i m'entraven per una escaleta un plat abonyegat, amb arròs i fulles de col, i una cullera de fusta, no de metall perquè així evités la temptació de ferir-me. No hi havia comuna, tot el terra mullat de pixum i d'excrements. Jo dormia en un racó, despullat i amb una sola manta per tapar-me. Allà, vaig passar-hi una eternitat. Cinc mesos. Sol, sense parlar amb ningú. Pagava la gran burla que els havia fet escapant-me per la porta i tornant-hi a buscar els companys: Fotre'm del jutge, del cap de serveis, del director! Tot això, ho tenien a la memòria.

No sé com no vaig perdre el cap, perquè jo notava que estava en un altre món. Em vaig quedar com un vegetal fins que un bon dia, no sé com, vaig reaccionar i em va venir una inspiració, “fes això”, i em va salvar, perquè el director, Fernando Arnau, va haver de venir per nassos. Davant seu i els funcionaris que l'escortaven, vaig dir-li: “*Mire, yo todavía no he declarado al juez, pero le digo que si no me saca hoy mismo, y procure que salga vivo de aquí, diré al juez la verdad de las 280.000 pesetas que te embolsaste para hacer la vista gorda y que yo saliese con la libertad falsa, y la vista gorda para sacar luego a los otros dos*”. I ell, “*Qué dices? Que no, que no!*” Llavors va fotre fora els funcionaris, però era igual perquè ja ho havien sentit. I jo li repetí: “*Usted sabe perfectamente que es cierto. Las recibí muy a gusto, ¿verdad? Y ahora qué quieres, ¿matarme? No lo harás, hoy vienes, me sacas y se acabó!*” Em van tornar a tancar, però al cap d'una hora i mitja m'obren, em posen la bena als ulls i em col·loquen a una cel·la individual, amb la finestra tapada, i amb un matalàs! I va venir el director, que no volia que els funcionaris fossin davant, i em va dir: “*Usted sabe muy bien que ha mentado*”. I jo aguantant: “*Ahora estamos solos*”, però jo sabia que d'esquittlentes, per la porta entreoberta, ens anaven escoltant, “*y es verdad, y es verdad*”...

Fuitistes. Sense que el Lute m'ho digués, jo sabia que s'escaparia aquella nit de cap d'any, el 1970, perquè ho portava entre cella i cella.

Però ell era diferent, actuava en solitari, era llarg, tenia l'orella fina i gastava el temps llegint Freud. Sabia el que volia, perquè sortia del no-res i s'havia fet ell mateix. La majoria dels *fuguites* tenien el vol més curt. Hi havia un Soba, que no era jo, sinó un que s'adormia i en una de les fugides de la Model, es va quedar a la teulada fent temps i el van caçar al matí. Ara, la més enginyosa que he vist mai és la del "València" i el "Negret". Aquests eren dos companys valencians que estaven amb mi a la Model. Al València, li deien així perquè sempre parlava de "la meua terreta", i l'altre era mig paio mig gitano. Tots dos eren molt àgils, havien fet d'equilibristes en circs ambulants, el València era petit i el Negret més alt. Es passaven tot lo dia al pati de la galeria calculant el recorregut del sentinella, sempre pendents del que caminava més lent, fins que el van trobar. I et juro que en ple dia, i davant tothom, alguns jugant, els altres avorrint-se, van saltar el mur. Me'n recordo molt bé, perquè el València, que em tenia molta confiança, em va dir la nit abans: "Vols algun encàrrec per la terreta?" El sentinella feia la volta de la garita enllà, allunyant-se dotze passos. Ràpidament el petit, damunt el gran, desfà el ganxo que portaven embolicat, el fixa sobre la garita, fiuuu!, tot amunt, llancen el ganxo cap a l'altra paret, el gran rellisca damunt el petit, deixen la corda penjant i els perdem de vista. Res, tres segons i fora. El sentinella continuava passejant i la gent jugant. Al cap de no res els van enganxar perquè aquests eren *fuguites* consumats, però després sempre es fotien de peus a la galleda. No tenien prou cap, i al Lute, li'n sobrava.

L'últim quixot. Mario Donaire Moreno. Aquest nom no se m'esborrarà mai. Un poeta magnífic que vivia amb el menyspreu dels seus mateixos companys del Partit Comunista que el van considerar un traïdor essent com era un home innocent. Tenia un poema que ho deia:

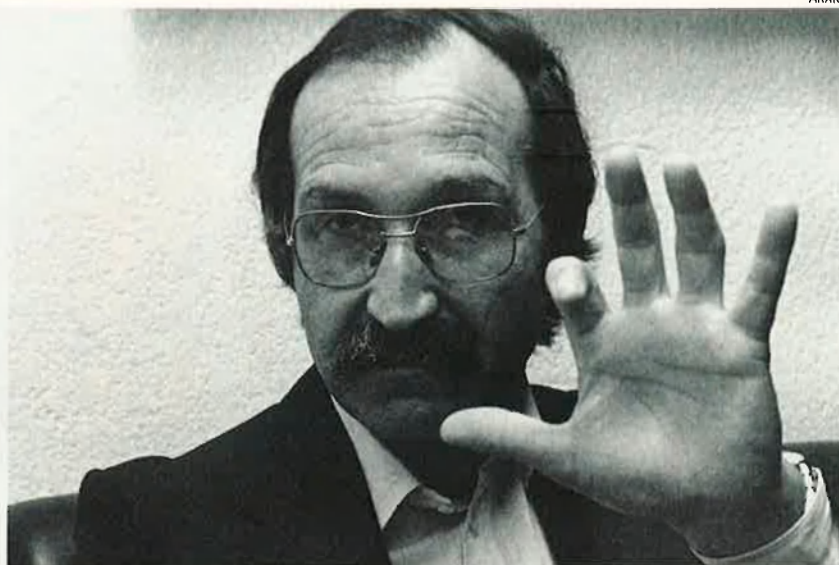
*Mi pecho lo traspasaron
puñales de mis amigos,
de esos amigos que quiero
más que me quiero a mi mismo.*

En Mario era prim, tot ell xuclat, tot ell ideal, deia les coses amb aquella veu: "*Sé que tengo que morir*". I es moria abans de morir perquè els companys creien que ell havia provocat una caiguda. N'havien enganxats set o vuit del seu grup i per coincidències que es van inventar ells van encolomar els neulers al Mario. Ell, que l'anaven a afusellar! I jo que deia als companys:

—No teniu vergonya d'això que li feu?

—Bah, tu ets un delinqüent

Sense més ni menys. Mario, per ells, era un delator. Faltaven set o vuit dies perquè el pelessin. Com era possible que afusellessin pre-

"Sense que el Lute m'ho digués, jo sabia que s'escaparia aquella nit de cap d'any, el 1970, perquè ho portava entre cella i cella. Però ell era diferent, actuava en solitari, era llarg, tenia l'orella fina i gastava el temps llegint Freud. Sabia el que volia, perquè sortia del no-res i s'havia fet ell mateix."

cisament el delator? Mario sí que era comunista; ells només eren dictadors. El veritable màrtir era ell, un minaire d'Explosivos Río Tinto a Huelva. El vaig conèixer a la galeria de seguretats. Estàvem cel·la per cel·la. Sols tots dos. Jo, perquè era perillós i m'aïllaven per *fuguita*. Ell, perquè li quedava una setmana de vida. Amb una cullera de punta molt afilada vaig anar fent forat a través de la paret fins que vaig arribar a l'altra banda. Després ja vam poder parlar. Ell em va contar tot això en aquells pocs dies i em va passar pel forat tots els escrits Eren magnífics. Jo vaig poder-lo veure tres o quatre vegades, quan el treien a passejar pel passadís. L'únic que temien és que no es tirés daltabaix, però com que era un primer pis encara l'haurien pogut afusellar viu. Quan se'l van endur al camp de la Bota, es va acabar la història. La seva última voluntat davant el capellà va ser que passessin els escrits que jo havia guardat a sa germana. L'endemà mateix va venir el capellà i un parell de funcionaris per saber com els havia aconseguits:

—Vostè té els escrits de...

—Sí.

Abans que continuessin interrogant, vaig retirar la sabonera que tenia penjada amb un clau i els vaig mostrar el forat. Vaig dir al capellà que anés per l'altre costat, "hola!", i ell remugava: "Ai, senyor, li caurà un bon paquet". I jo que li dic: "No, perquè jo complia la seva voluntat. Em feia depositari dels seus escrits. Ningú no s'ha fugat per aquest forat, només la meua veu per consolar-lo". El capellà es va quedar mirant-me:

—Sap què li dic? Que vostè és un Don Quixot.

No tenia cara de Quixot llavors, jo, era fet un armari; però potser tenia raó aquell capellà. He lluitat contra molins de vent i ara ja és massa tard per a tornar a viure.

Recollit per
Oriol Malló